

1. Ներածություն

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

(բ) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

Այս ֆինանսական հաշվետվություններն իրենցից ներկայացնում են «Արմենիա Ինշուրանս» ԱՄՊԸ-ի («Ընկերություն») ֆինանսական հաշվետվությունները:

Ընկերությունը հիմնադրվել է որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն 2004թ-ին Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերությունն ունի Հայաստանի Հանրապետությունում ոչ կյանքի ապահովագրության 11 դասերով գործունեության իրականացման լիցենզիա: Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Հյուսիսային պողոտա 10:

Ընկերությունն ունի մեկ մասնաճյուղ Կապանում, Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Ընկերության մայր կազմակերպությունն է հանդիսանում «Ռեզիոն ֆինանսական արդյունաբերական կորպորացիա» ՓԲԸ-ն:

Ընկերության վերջնական վերահսկող անձն է հանդիսանում պրն. Կարեն Սաֆարյանը, ով կարող է ղեկավարել Ընկերության գործառնություններն իր սեփական հայեցողությամբ և իր շահերից ելնելով: Բացի այդ, նա մասնակցություններ ունի Ընկերության հետ չառնչվող այլ կազմակերպություններում:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ծանոթագրություն 27-ում:

2. Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների («ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Ընկերության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ների պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ էական անորոշ գնահատումների և կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ծանոթագրություն 16 – ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկում,
- ծանոթագրություն 20 – ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների գնահատում:

5. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընկերությունը կիրառել է ստորև ներկայացվող ստանդարտների փոփոխությունները՝ 1 հունվարի 2017թ. սկզբնական կիրառման ամսաթվով:

- *Բացահայտման պահանջների վերանայում (ՀՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ)*. ՀՀՄՍ 7 «Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն» ստանդարտը փոփոխվել է ՀՀՄՍԽ-ի ավելի լայնածավալ նախագծի շրջանակներում՝ ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվության ներկայացումը և բացահայտումը կատարելագործելու նպատակով: Փոփոխությունը պահանջում է այնպիսի բացահայտումներ, որոնք հնարավորություն կտան ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողներին գնահատել ֆինանսական գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխությունները, ներառյալ՝ դրամական միջոցների հոսքերով պայմանավորված և դրամական միջոցների հոսքերով չպայմանավորված

փոփոխությունները: Բացահայտման այս նոր պահանջի բավարարման միջոցներից մեկը ֆինանսական գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների ժամանակաշարքանի սկզբի և ժամանակաշարքանի վերջի դրությամբ մնացորդների համադրման ներկայացումն է: Այնուամենայնիվ, փոփոխության նպատակը կարելի է ապահովել նաև այլ եղանակներով:

- *Հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչում չիրացված վնասի գծով (ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխություններ).* ՀՀՄՍ 12-ի «Շահութահարկ» ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերության առկայությունը կախված է միայն հաշվետու ժամանակաշարքանի վերջի դրությամբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկման բազայի համեմատությունից և կախված չէ հաշվեկշռային արժեքի ապագա հնարավոր փոփոխություններից կամ ակտիվի փոխհատուցման ակնկալվող եղանակից: Այդ իսկ պատճառով, եթե առջնորդվենք այն ենթադրությամբ, որ հարկման բազան իրենից ներկայացնում է պարտքային գործիքի սկզբնական արժեքը, ապա առաջանում է ժամանակավոր տարբերություն: Փոփոխությունները ցույց են տալիս, որ կազմակերպությունը կարող է ճանաչել հետաձգված հարկային ակտիվ, եթե ակնկալվում է ապագա հարկային վնաս՝ որոշակի պայմաններ ապահովելու դեպքում:
- *ՖՀՄՍ-ների տարեկան կատարելագործումներ, 2014-2016թթ. ժամանակաշրջան. տարբեր ստանդարտներ (ՖՀՄՍ 12-ի փոփոխություններ).* ՖՀՄՍ 12 «Այլ կազմակերպություններում մասնակցության բացահայտում» ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ այլ կազմակերպություններում մասնակցությունների վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտման պահանջները կիրառելի են նաև այն մասնակցությունների համար, որոնք դասակարգվում են որպես վաճառքի կամ բաշխման համար պահվող:

6. Ապահովագրավճարներ

2017թ.

հազ. դրամ

	ԱՊՊԱ	ԿԱՄԿՈ	Առողջության ապահո- վագրություն	Գույքի ապահո- վագրություն	Արտերկիր մեկնողների ապահո- վագրություն	Բեռնափո- խադրումների ապահո- վագրություն	Գծրախտ պատահար	Այլ	Ընդամենը
Համախառն ապահովագրավճարներ	1,351,472	73,606	182,541	153,674	72,262	125,717	177,095	76,395	2,212,762
Դադարեցված ապահովագրավճարներ	(57,792)	(5,618)	(9,828)	(3,304)	-	-	(1,462)	(217)	(78,221)
Չվաստակաձ ապահովագրավճարների ընդհանուր պահուստի փոփոխություն	(79,479)	10,873	2,005	386	830	(2,276)	(87,563)	(315)	(155,539)
Համախառն վաստակաձ ապահովագրավճարներ	1,214,201	78,861	174,718	150,756	73,092	123,441	88,070	75,863	1,979,002
Հանած՝ վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարները	-	(16,997)	-	(50,302)	-	(35,435)	(3,761)	(60,816)	(167,311)
Վերաապահովագրողների բաժինը չվաստակաձ ապահովագրավճարների համախառն պահուստի փոփոխությունում	-	(2,778)	-	(11,027)	-	676	637	(6,841)	(19,333)
Փոխանցված վաստակաձ ապահովագրավճարներ	-	(19,775)	-	(61,329)	-	(34,759)	(3,124)	(67,657)	(186,644)
Չուտ վաստակաձ ապահովագրավճարներ	1,214,201	59,086	174,718	89,427	73,092	88,682	84,946	8,206	1,792,358

2016թ.

հազ. դրամ	ԱՊՊԱ	ԿԱՍԿՈ	Առողջության ապահո- վագրություն	Գույքի ապահո- վագրություն	Արտերկիր մեկնողների ապահո- վագրություն	Բեռնափո- խադրումների ապահո- վագրություն	Գժբախտ պատահար	Այլ	Ընդամենը
Համախառն ապահովագրավճարներ	1,198,401	79,713	79,032	147,227	73,183	67,694	57,178	78,663	1,781,091
Դադարեցված ապահովագրավճարներ	(39,253)	(1,877)	(6,699)	(1,207)	-	-	(72)	-	(49,108)
Չվաստակաձ ապահովագրավճարների ընդհանուր պահուստի փոփոխություն	(25,805)	4,413	9,345	(10,056)	378	(1,695)	(7,714)	(26,012)	(57,146)
Համախառն վաստակաձ ապահովագրավճարներ	1,133,343	82,249	81,678	135,964	73,561	65,999	49,392	52,651	1,674,837
Հանած՝ վերաապահովագրողներին փոխանցված ապահովագրավճարները	-	(21,721)	-	(65,411)	-	(21,740)	(2,531)	(72,211)	(183,614)
Վերաապահովագրողների բաժինը չվաստակաձ ապահովագրավճարների համախառն պահուստի փոփոխությունում	-	(3,393)	-	685	-	37	(386)	19,272	16,215
Փոխանցված վաստակաձ ապահովագրավճարներ	-	(25,114)	-	(64,726)	-	(21,703)	(2,917)	(52,939)	(167,399)
Զուտ վաստակաձ ապահովագրավճարներ	1,133,343	57,135	81,678	71,238	73,561	44,296	46,475	(288)	1,507,438

«Այլ» դասում ներառված ապահովագրավճարներն իրենցից ներակայացնում են ֆինանսական վնասի և պարտավորության ապահովագրության գծով ապահովագրավճարները:

7. Պահանջներ

2017թ.

հազ. դրամ	ԱՊՊԱ	ԿԱՄԿՈ	Առողջության սպահո- վագրություն	Գույքի սպահո- վագրություն	Արտերկիր մեկնողների սպահո- վագրություն	Բեռնափո- խաղրումների սպահո- վագրություն	Դժբախտ պատահար	Այլ	Ընդամենը
Կարգավորված պահանջներ	(757,633)	(80,494)	(97,703)	(61,740)	(20,683)	(4,220)	(266)	(100)	(1,022,839)
Վերասպահովագրողների բաժինը կարգավորված պահանջներում	-	46,555	-	57,087	-	756	-	-	104,398
Կարգավորված պահանջներ՝ առանց վերասպահովագրության	(757,633)	(33,939)	(97,703)	(4,653)	(20,683)	(3,464)	(266)	(100)	(918,441)
Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների պահուստների փոփոխություն	2,990	377	(767)	(5,266)	(352)	(1,104)	40	(8)	(4,090)
Ներկայացված, սակայն դեռ չկարգավորված պահանջների պահուստների փոփոխություն	19,063	25,865	(26,594)	(149,340)	955	-	143	-	(129,908)
Պահանջների պահուստներում վերասպահովագրողների բաժնի փոփոխություն	-	(18,251)	-	148,377	-	-	-	-	130,126
Ասպահովագրության պայմանագրերի զծով պահուստների փոփոխություն	22,053	7,991	(27,361)	(6,229)	603	(1,104)	183	(8)	(3,872)
Զուտ տեղի ունեցած պահանջներ	(735,580)	(25,948)	(125,064)	(10,882)	(20,080)	(4,568)	(83)	(108)	(922,313)

2016թ.

հազ. դրամ	ԱՊՊԱ	ԿԱՍԿՈ	Առողջության ապահո- վագրություն	Գույքի ապահո- վագրություն	Արտերկիր մեկնողների ապահո- վագրություն	Բեռնափո- խաղրումների ապահո- վագրություն	Դժբախտ պատահար	Այլ	Ընդամենը
Կարգավորված պահանջներ	(527,114)	(62,578)	(59,394)	(22,159)	(8,324)	(2,493)	(410)	-	(682,472)
Վերաապահովագրողների բաժինը կարգավորված պահանջներում	-	25,706	-	19,486	-	313	-	-	45,505
Կարգավորված պահանջներ՝ առանց վերաապահովագրության	(527,114)	(36,872)	(59,394)	(2,673)	(8,324)	(2,180)	(410)	-	(636,967)
Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների պահուստների փոփոխություն	5,410	(2,443)	(33)	(1,302)	(78)	(1,320)	2	-	236
Ներկայացված, սակայն դեռ չկարգավորված պահանջների պահուստների փոփոխություն	31,298	(34,051)	(643)	(6,659)	(5,279)	-	(888)	(1,233)	(17,455)
Պահանջների պահուստներում վերաապահովագրողների բաժնի փոփոխություն	-	26,185	-	6,626	-	-	-	-	32,811
Ապահովագրության պայմանագրերի զծով պահուստների փոփոխություն	36,708	(10,309)	(676)	(1,335)	(5,357)	(1,320)	(886)	(1,233)	15,592
Զուտ տեղի ունեցած պահանջներ	(490,406)	(47,181)	(60,070)	(4,008)	(13,681)	(3,500)	(1,296)	(1,233)	(621,375)

8. Չեռքերման ծախսումներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Գործակալներին վճարված կոմիսիոն գումարներ		
ԱՊՊԱ	229,146	168,572
Դժբախտ պատահարների ապահովագրություն	69,594	7,225
Բեռնափոխադրումների ապահովագրություն	32,105	14,255
Գույքի ապահովագրություն	28,374	21,005
Արտերկիր մեկնողների ապահովագրություն	22,752	32,339
Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրություն (ԿԱՍԿՈ)	11,907	8,052
Առողջության ապահովագրություն	3,681	84
Այլ	2,031	9,352
Ընդամենը ձեռքերման ծախսումներ	399,590	260,884
Հետաձգված ձեռքերման ծախսումների փոփոխություն	(98,103)	(13,014)
Չեռքերման ծախսումները տարվա համար	301,487	247,870

Հետաձգված ձեռքերման ծախսումների շարժի վերլուծություն

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Հետաձգված ձեռքերման ծախսումները տարեսկզբի դրությամբ	69,664	56,650
Հետաձգված ձեռքերման ծախսումների փոփոխություն	98,103	13,014
Հետաձգված ձեռքերման ծախսումները տարեվերջի դրությամբ	167,767	69,664

9. Այլ ապահովագրական ծախսեր

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Այլ ապահովագրական ծախսեր	67,672	-

Այլ ապահովագրական ծախսերն իրենցին ներկայացնում են «ԲԻՎԱԿ» ՓԲԸ-ին կատարած վճարումները ASWA առցանց հարթակի օգտագործման համար, որը նախատեսված է ԱՊՊԱ ապահովագրության համակարգի բոլոր ընթացակարգերը միասնական առցանց միջավայրում կազմակերպելու համար: ASWA առցանց հարթակն օգտագործելու մասին որոշումը կայացրել է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը, և հարթակը հասանելի է դարձել օգտագործման համար 2017թ. հունվարից:

10. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Տոկոսային եկամուտ		
- բանկային ավանդների գծով	359,194	363,880
- տրամադրված փոխառությունների գծով	6,002	3,778
- վաճառքի համար նատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով	5,695	2,656
- բանկերի հետ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով	-	72,372
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	70	-
Ֆինանսական եկամուտ	370,961	442,686
Չուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից	-	(249)
Ֆինանսական ծախսեր	-	(249)

11. Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Աշխատակազմի գծով ծախսեր և աշխատավարձին վերաբերող հարկեր	377,539	333,051
Վարձակալություն	76,879	95,231
Հաշվապահական հաշվառման ծրագրի սպասարկման ծախսեր	28,810	29,380
Գրասենյակային ծախսեր	21,118	24,258
Մասնագիտական ծառայություններ	14,100	10,460
Հաղորդակցության ծախսեր	10,689	10,861
Գովազդ	10,258	13,069
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	6,204	11,226
վտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրողների բյուրոյի անդամակցության վճարներ	5,192	24,331
Այլ	31,172	30,636
	581,961	582,503

12. Արժեզրկումից կորուստներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկում	65,208	62,963
Այլ ակտիվների վերականգնում, ներառյալ նախկինում դուրսգրված այլ ակտիվների վերականգնումը	(1,378)	(3,300)
	63,830	59,663

13. Շահութահարկ

(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Ընկերությունը շահութահարկը վճարում է օրենսդրությամբ սահմանված 20% դրույքով (2016թ-ին՝ 20%):

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
<i>Ընթացիկ հարկի գծով ծախս</i>		
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	89,522	74,762
<i>Հետաձգված հարկի գծով ծախս</i>		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(33,647)	14,768
	55,875	89,530

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2017թ. հազ. դրամ	%	2016թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան հարկումը	273,180		475,087	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	54,636	20.0	95,017	20.0
Չնվազեցվող ծախսեր / (չհարկվող եկամուտ)	1,239	0.5	(5,487)	(1.2)
	55,875	20.5	89,530	18.8

(բ) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են գուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2017թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2017թ.
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	860	(601)	259
Այլ ակտիվներ	(130)	(27)	(157)
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	(37,939)	10,768	(27,171)
Բանկային ավանդներ	(6,778)	1,471	(5,307)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(128)	(4)	(132)
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	(41,726)	33,110	(8,616)
Այլ պարտավորություններ	2,984	(11,070)	(8,086)
Զուտ հարկային պարտավորություն	(82,857)	33,647	(49,210)
հազ. դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2016թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2016թ.
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(811)	1,671	860
Այլ ակտիվներ	(114)	(16)	(130)
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	(46,307)	8,368	(37,939)
Բանկային ավանդներ	(2,930)	(3,848)	(6,778)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(107)	(21)	(128)
Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	(19,657)	(22,069)	(41,726)
Այլ պարտավորություններ	1,837	1,147	2,984
Զուտ հարկային պարտավորություն	(68,089)	(14,768)	(82,857)

Հետաձգված հարկերի գծով կիրառվում է 20% դրույք (2016թ-ին՝ 20%):

14. Այլ ակտիվներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Կանխավճարներ պահանջների գծով	34,735	18,140
Կանխավճարներ ծառայություններ մատուցողներին	5,475	35,538
Կանխավճարի տեսքով վճարված կոմիսիոն վճարներ	2,115	1,992
Այլ կանխավճարներ	6,819	6,350
	49,144	62,020

15. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Հայկական ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր առանց վարկանիշի	<u>51,348</u>	<u>40,753</u>

Այս արժեթղթերի իրական արժեքը դասվում է իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ մակարդակին: Կորպորատիվ պարտատոմսերը ցուցակված են «ՆԱՍԴԱԲ ՕԷՄԷԲՍ Արմենիա» ԲԲԸ-ում:

Կորպորատիվ պարտատոմսերն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

Ընկերության ենթարկվածությունը պարտքային, արտարժույթի և տոկոսադրույքի ռիսկերին վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների հետ կապված ներկայացված է ծանոթագրություն 24-ում:

16. Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Գործակալներից ստացվելիք գումարներ՝ առաջացած ուղղակի ապահովագրության գործառնություններից	148,223	167,953
Ապահովադիրներից ստացվելիք գումարներ՝ առաջացած ուղղակի ապահովագրության գործառնություններից	94,557	81,111
Ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների պահուստ	(31,153)	(44,447)
Սուբրոգացիայի գծով ստացվելիք գումարներ	39,908	42,503
Սուբրոգացիայի գծով պահուստ	(8,654)	(6,424)
Ապահովագրական ընկերություններից ստացվելիք գումարներ	12,946	-
Վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	6,195	20,557
	<u>262,022</u>	<u>261,253</u>

Ընկերությունը չի ենթարկվում էական պարտքային ռիսկի մինչև 180 օր ժամկետանց ուղղակի ապահովագրության գործառնությունների արդյունքում ապահովադիրներից ստացվելիք գումարների հետ կապված, քանի որ ապահովագրության պայմանագրերը կարող են չեղյալ հայտարարվել, որի հետ մեկտեղ չեղյալ է հայտարարվում նաև ապահովագրության պայմանագրին վերաբերող չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստը, եթե գոյություն ունի անկողմնակալ վկայություն, որ ապահովադիրը չի ցանկանում կամ ի վիճակի չէ շարունակել ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված ապահովագրավճարների վճարումը:

Ստորև ներկայացված է ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների պահուստի շարժը:

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Մնացորդը տարեկազմի դրությամբ	50,871	53,090
Տարվա գուտ ծախս	63,830	59,663
Դուրսգումարներ (առանց վերականգնումների)	(74,894)	(61,882)
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	<u>39,807</u>	<u>50,871</u>

Ընկերությունը ձևավորում է պահուստ ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարների համար՝ հինք ընդունելով վերջիններիս ժամկետայնության վերլուծությունը և հաճախորդի վճարունակությունը: Արժեզրկումը հավաքական հիմունքով գնահատելիս կիրառվում է նախորդ տարիների տարեկան վնասի դրույքը 5% չափով: Ընկերությունը ձևավորում է նաև հատուկ պահուստ, երբ փաստերը և հանգամանքները վկայում են առանձին հաճախորդի անվճարունակության մասին: Ավելի քան մեկ տարի ժամկետանց ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարները դուրս են գրվում:

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Եթե, օրինակ, դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի զուտ ներկա արժեքը փոփոխվի հինգ տոկոսով, արժեզրկման գծով պահուստի գումարը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կնվազի/կաճի 13,101 հազար դրամով (2016թ-ին՝ կնվազի/կաճի 13,063 հազար դրամով):

Ստորև ներկայացված է ապահովագրության հետ կապված գործակալներից ստացվելիք գումարների ժամկետայնության վերլուծությունը 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Համախառն	Արժեզրկում	Համախառն	Արժեզրկում
	2017թ.	2017թ.	2016թ.	2016թ.
Ոչ ժամկետանց	8,249	(412)	536	(27)
1-30 օր ժամկետանց	1,416	(72)	54,584	(3,717)
31-90 օր ժամկետանց	59,717	(3,078)	28,976	(3,404)
91-180 օր ժամկետանց	50,254	(2,930)	33,457	(6,796)
181-365 օր ժամկետանց	28,587	(7,875)	50,400	(17,784)
	148,223	(14,367)	167,953	(31,728)

Ստորև ներկայացված է ապահովագրության հետ կապված ապահովադիրներից ստացվելիք գումարների ժամկետայնության վերլուծությունը 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Համախառն	Արժեզրկում	Համախառն	Արժեզրկում
	2017թ.	2017թ.	2016թ.	2016թ.
Ոչ ժամկետանց	31,103	(127)	33,319	(140)
1-30 օր ժամկետանց	16,875	(85)	11,583	(60)
31-90 օր ժամկետանց	15,572	(388)	16,292	(410)
91-180 օր ժամկետանց	12,732	(1,348)	7,434	(220)
181-365 օր ժամկետանց	18,275	(14,838)	12,483	(11,889)
	94,557	(16,786)	81,111	(12,719)

17. Տրամադրված փոխառություններ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Հայկական վարկային կազմակերպություններին տրամադրված փոխառություններ	<u>50,345</u>	<u>50,327</u>

Տրամադրված փոխառությունները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

Ընկերության ենթարկվածությունը պարտքային, արտարժույթի և տոկոսադրույքի ռիսկերին տրամադրված փոխառությունների հետ կապված ներկայացված է ծանոթագրություն 24-ում:

18. Բանկային ավանդներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Ավանդներ հայկական բանկերում	<u>2,602,952</u>	<u>3,338,578</u>

Բանկային ավանդները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

Բանկային ավանդների կենտրոնացում

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը միջոցներ ունի տեղաբաշխված վեց բանկում (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հինգ բանկում), որոնց մնացորդները գերազանցում են Ընկերության սեփական կապիտալի 10%-ը: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում էր 1,864,603 հազար դրամ (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,275,152 հազար դրամ):

Ընկերության ենթարկվածությունը պարտքային, արտարժույթի և տոկոսադրույքի ռիսկերին տրամադրված փոխառությունների հետ կապված ներկայացված է ծանոթագրություն 24-ում:

19. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Ընթացիկ հաշիվներ 10 խոշորագույն հայկական բանկերում	65,864	63,942
Կանխիկ	1,802	1,353
	<u>67,666</u>	<u>65,295</u>

Բանկերում պահվող ընթացիկ հաշիվներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

Ընկերության ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին և ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության վերլուծությունը ներկայացված են ծանոթագրություն 24-ում:

20. Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ

2017թ.

հազ. դրամ	Համախառն	Վերաապահովագրություն	Զուտ
Չվաստակաձև ապահովագրավճարներ	817,708	(94,482)	723,226
Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջներ	30,779	-	30,779
Տեղեկացված պահանջների պահուստ	314,675	(164,844)	149,831
Ընդամենը ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	1,163,162	(259,326)	903,836

2016թ.

հազ. դրամ	Համախառն	Վերաապահովագրություն	Զուտ
Չվաստակաձև ապահովագրավճարներ	662,169	(113,815)	548,354
Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջներ	26,689	-	26,689
Տեղեկացված պահանջների պահուստ	184,767	(34,718)	150,049
Ընդամենը ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներ	873,625	(148,533)	725,092

(ա) Ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների շարժի վերլուծություն (ներառյալ վերաապահովագրությունը)

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	662,169	605,023
Համախառն ապահովագրավճարներ (ծնթգ. 6)	2,212,762	1,781,091
Դադարեցված ապահովագրավճարներ (ծնթգ. 6)	(78,221)	(49,108)
Համախառն վաստակաձև ապահովագրավճարներ (ծնթգ. 6)	(1,979,002)	(1,674,837)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	817,708	662,169

(բ) Պահանջների գծով պահուստների շարժի վերլուծություն (ներառյալ վերաապահովագրությունը)

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	211,456	194,237
Ընթացիկ տարվա պահանջների գծով ակնկալվող ծախս	1,248,229	807,132
Նախորդ տարվա պահանջների գնահատումների փոփոխություն	(91,392)	(107,441)
Տարվա ընթացքում կարգավորված պահանջներ (ծնթգ. 7)	(1,022,839)	(682,472)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	345,454	211,456

(գ) Ենթադրություններ և զգայունության վերլուծություն

Ենթադրությունների որոշման գործընթացը

Ակնկալվում է, որ ապահովագրության գծով ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման համար օգտագործվող ենթադրությունները կհանգեցնեն այնպիսի պահուստների ձևավորմանը, որոնք բավարար կլինեն ապահովագրության պայմանագրերի գծով առաջացող պարտավորությունները կատարելու համար՝ այնքանով, որքանով դրանք հնարավոր է կանխատեսել:

Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով չկարգավորված պահանջների գծով պահուստի ձևավորման հետ կապված անորոշությունը, հավանական է, որ վերջնական արդյունքը կտարբերվի նախապես որոշված պարտավորություններից:

Պահուստը ձևավորվում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ այդ ամսաթվի դրությամբ տեղի ունեցած պատահարների բոլոր պահանջների (լինեն դրանք ներկայացված, թե՛ ոչ) կարգավորման համար պահանջվող վերջնական ծախսի համար, ներառյալ պահանջների կարգավորման արտաքին ծախսերը՝ հանած արդեն իսկ վճարված գումարները:

Պահանջների գծով պահուստը չի գեղջվում փողի ժամանակային արժեքի հետ կապված:

Որպես ենթադրությունների ելակետային տվյալներ սովորաբար օգտագործվում են Ընկերության ներքին աղբյուրների տվյալները, որոնց գծով առնվազն տարին մեկ անգամ մանրամասն ուսումնասիրություններ են իրականացվում: Ենթադրությունները ստուգվում են դիտարկելի շուկայական տեղեկատվության կամ այլ հրապարակված տեղեկատվության հետ դրանց համապատասխանությունն ապահովելու համար:

Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների գնահատումը, որպես կանոն, ենթադրում է ավելի մեծ անորոշություն, քան արդեն իսկ տեղեկացված պահանջների գնահատումը, երբ առկա է ավելի մեծ ծավալով տեղեկատվություն: Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջները հաճախ հայտնի են դառնում Ընկերությանը պահանջի համար հիմք ծառայող պատահարի տեղի ունենալուց հետո որոշ ժամանակ անց: Ընկերության պորտֆելի կարճաժամկետ բնույթի պատճառով, պահանջների բավականին մեծ մասը կարգավորվում է պահանջի համար հիմք ծառայող պատահարի տեղի ունենալուց հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջները հաշվարկելու համար Ընկերությունը կիրառում է ակտուարային մեթոդներ: Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների գծով պահուստը հաշվարկելու համար կիրառվող մեթոդները ներառում են այնպիսի ակտուարային մեթոդներ, ինչպիսիք են աստիճանային շրթայական մեթոդը, կամ որոշ դեպքերում՝ ակնկալվող վնասի հարաբերակցության մեթոդը, որը կիրառվում է հիմնավոր գնահատումներ ապահովելու համար, այն դեպքերում, երբ վիճակագրական մեթոդը կիրառելի չէ: Ակտուարները գնահատումներն իրականացնում են օգտագործելով պահանջների վճարումներին, ներկայացված պահանջների քանակությանը և դեպքերի գծով պահուստներին վերաբերող տեղեկատվությունը (մանրամասները ներկայացված են ստորև):

Չկարգավորված պահանջները գնահատելու համար կիրառվում է աստիճանային շրթայական մեթոդը՝ բազմաթիվ ենթադրությունների համակցությամբ: Աստիճանային շրթայական մեթոդը հիմնվում է նախորդ տարիների պահանջների փոփոխությունների վրա (վճարումների փոփոխություն և/կամ պահանջների գումարի փոփոխություն, պահանջների թվի փոփոխություն և այլն), ինչը թույլ է տալիս գնահատել ներկայումս առկա և ապագա պահանջների ակնկալվող

փոփոխությունները: Այս մեթոդի կիրառումը հիմնականում նպատակահարմար է միայն պատահարի տեղի ունենալուց կամ պայմանագիրը կնքելուց հետո բավական ժամանակ անց, երբ առկա կլինի բավարար տեղեկատվություն այդ պահին գործող պահանջների վերաբերյալ՝ ընդհանուր ակնկալվող պահանջները գնահատելու համար:

Գործունեության բոլոր ոլորտներին, բացառությամբ ԱՊՊԱ-ին վերաբերող խոշոր պահանջները որպես կանոն գնահատվում են առանձին և չափվում են առանձին դեպքերի հիմունքով, կամ կանխատեսվում են առանձին՝ այս խոշոր պահանջների փոփոխությունների և գործողության ոլորտի հետ կապված հնարավոր խեղաթյուրված հետևանքները հաշիվ առնելու համար: ԱՊՊԱ-ի համար ներկայացված, սակայն դեռ չկարգավորված պահանջների պահուստը գնահատվում է միջին արժեքի մեթոդով՝ պահանջների յուրաքանչյուր դասի համար:

Տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների պահուստները և չկարգավորված պահանջների պահուստները սկզբնապես գնահատվում են համախառն հիմունքով, և իրականացվում է առանձին հաշվարկ վերասպահովագրության փոխհատուցումների չափը որոշելու համար:

Զգայունության վերլուծություն

Ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերության գործունեության կարճաժամկետ բնույթի պատճառով, Ընկերության պորտֆելը զգայունություն է ցուցաբերում հիմնականում ակնկալվող վնասի հարաբերակցության և ակնկալվող պահանջների միջին գումարի փոփոխության նկատմամբ: Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերանայում է ապահովագրական սակագները, հիմք ընդունելով այս փոփոխականների վերջին փոփոխությունները՝ վերջին միտումները հաշվի առնելու համար:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ակնկալվող վնասի գործակցի և ակնկալվող պահանջների միջին գումարի խելամիտ փոփոխությունն էական ազդեցություն չէր ունենա ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստների վրա:

21. Ապահովագրության և վերասպահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Վերասպահովագրության գծով վճարվելիք ապահովագրավճարներ	21,606	22,149
Գործակալներին և բրոքերներին վճարվելիք գումարներ	17,095	7,455
Վճարվելիք պահանջներ	9,750	2,855
Վերադարձման ենթակա ապահովագրավճարներ դադարեցված ապահովագրության պայմանագրերի գծով	5,706	11,893
	54,157	44,352

22. Այլ պարտավորություններ

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Ծառայություններ մատուցողներին վճարվելիք գումարներ	41,863	11,081
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	8,329	6,911
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	50,192	17,992
Արձակուրդային պահուստ	43,850	32,162
Հետաձգված եկամուտ վերապահովագրության միջնորդավճարների գծով	14,010	17,532
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	10,780	8,513
Այլ	16,403	6,347
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	85,043	64,554
	135,235	82,546

23. Կանոնադրական կապիտալ

(ա) Կանոնադրական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալն իրենից ներկայացնում է Ընկերության հիմնադիր փաստաթղթերում ներկայացված կապիտալի անվանական գումարը:

Կանոնադրական կապիտալի սեփականատերերն իրավունք ունեն ստանալ ժամանակ առ ժամանակ հայտարարվող շահաբաժինները: Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական ակտերի համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված չբաշխված շահույթի մնացորդով:

(բ) Ծահաբաժիններ

2017թ. ընթացքում հայտարարվել և վճարվել են 1,100,000 հազար դրամ գումարով շահաբաժիններ (2016թ-ին շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել):

24. Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է ապահովագրական գործունեության համար և Ընկերության գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, վերաբերում են շուկայական ռիսկին, որը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույթի, պարտքային և իրացվելիության ռիսկերը:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Ընկերության Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի համար: Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման ու վերահսկման ընթացակարգերի մշակման և ներդրման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Ընկերության կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույթի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույթի, արտարժույթի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների տատանումների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որոնք թույլ կտան պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների պորտֆելի արժեքի տատանվելու ռիսկն է տոկոսադրույթների փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույթի ռիսկն առաջանում է, երբ որոշակի ժամկետայնությամբ փաստացի կամ կանխատեսվող ակտիվներն ավելի կամ պակաս են նույն ժամկետայնությամբ փաստացի կամ կանխատեսվող պարտավորություններից:

Ստորև աղյուսակում ներկայացված են Ընկերության տոկոսակիր ակտիվները և պարտավորությունները 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և վերջիններիս համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները նշված ամսաթվերի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մոտավոր եկամտաբերությունը մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետը:

հազ. դրամ	2017թ.		2016թ.	
	Հաշվեկշռային արժեք	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք	Հաշվեկշռային արժեք	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք
Բանկային ավանդներ				
- ՀՀ դրամով	2,507,540	11.1%	3,202,630	12.3%
- ԱՄՆ դոլարով	95,412	4.9%	135,948	8.0%
Տրամադրված փոխառություններ				
- ՀՀ դրամով	50,345	12.0%	50,327	12.0%
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր				
- ՀՀ դրամով	51,348	13.4%	40,753	14.1%

Տոկոսադրույքների զգայունության վերլուծություն

Ստորև ներկայացվում է սեփական կապիտալի զգայունության վերլուծությունը՝ պայմանավորված տոկոսադրույքների փոփոխության հետևանքով վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությամբ, որն իրականացվել է 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի և 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի գույքահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
100 բկ գույքահեռ նվազում	250	450
100 բկ գույքահեռ աճ	(250)	(450)

Արտարժույթի ռիսկ

Ընկերությունն ունի մի քանի արտարժույթով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ: Արտարժույթի ռիսկն առաջանում է, երբ արտարժույթով արտահայտված փաստացի կամ կանխատեսվող ակտիվներն ավել կամ պակաս են նույն արտարժույթով արտահայտված փաստացի կամ կանխատեսվող պարտավորություններից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	51,348	-	-	51,348
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	257,366	4,656		262,022
Տրամադրված փոխառություններ	50,345	-	-	50,345
Բանկային ավանդներ	2,507,540	95,412	-	2,602,952
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	67,259	270	137	67,666
Ընդամենը ակտիվներ	2,933,858	100,338	137	3,034,333
Պարտավորություններ				
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	53,352	805	-	54,157
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	50,174	-	18	50,192
Ընդամենը պարտավորություններ	103,526	805	18	104,349
Զուտ դիրքը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,830,332	99,533	119	2,929,984

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	40,753	-	-	40,753
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	256,612	4,641	-	261,253
Տրամադրված փոխառություններ	50,327	-	-	50,327
Բանկային ավանդներ	3,202,630	135,948	-	3,338,578
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	56,727	8,448	120	65,295
Ընդամենը ակտիվներ	3,607,049	149,037	120	3,756,206
Պարտավորություններ				
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով վճարվելիք գումարներ	43,664	688	-	44,352
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	17,900	-	92	17,992
Ընդամենը պարտավորություններ	61,564	688	92	62,344
Զուտ դիրքը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,545,485	148,349	28	3,693,862

ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% ողջամիտ հնարավոր արժևորումը (արժեզրկումը) ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և նախքան հարկումը շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Արժևորում	Արժեզրկում
31 դեկտեմբերի 2017թ.		
ԱՄՆ դոլարի (10% շարժ)	(9,953)	9,953
31 դեկտեմբերի 2016թ.		
ԱՄՆ դոլարի (10% շարժ)	(14,835)	14,835

Պարտքային ռիսկ

Ընկերության ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարները, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները, բանկային ավանդները, տրված փոխառությունները և ընթացիկ հաշիվները ենթարկվում են պարտքային ռիսկի: Պարտքային ռիսկը հնարավոր վնաս կրելու ռիսկն է փոխառուի կողմից պարտքը մարելու անկարողության պատճառով: Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքն արտացոլում է պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը:

Ընկերությունը վերաապահովագրում է որոշ ռիսկեր վերաապահովագրական ընկերություններում: Վերաապահովագրական ընկերություն ընտրելիս հաշվի է առնվում վերջինիս վճարունակությունը և հուսալիությունը և պակաս չափով՝ ռիսկի բաշխումը (ռիսկի տարածումը պայմանագրային կողմերի միջև):

Ապահովադիրներից գումարները չստանալու ռիսկը նվազեցնելու համար ապահովագրության պայմանագրում ներառվում է դրույթ, համաձայն որի ապահովագրության պայմանագիրը չեղյալ է հայտարարվում ապահովագրավճարը սահմանված ամսաթվին չվճարելու դեպքում: Գործակալներից ստացվելիք գումարները կառավարելու համար սահմանվում են համապատասխան սահմանաչափեր:

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցների հետ կապված պարտքային ռիսկը նվազեցնելու համար Ընկերությունը կատարում է տարաբնույթ տեղաբաշխումներ և ներդրումներ է կատարում հիմնականում Հայաստանի այն բանկերում, որոնց վճարունակությունը ղեկավարության կողմից գնահատվում է որպես բարձր:

ԱՊՊԱ գծով ուղղակի ապահովագրության գործառնություններից առաջացող ապահովադիրներից և գործակալներից ստացվելիք գումարների պարտքային ռիսկը մեղմացվում է ASWA առցանց հարթակի օգտագործման միջոցով 2017թ-ից: ASWA առցանց հարթակի միջոցով ԱՊՊԱ գծով կնքված բոլոր պայմանագրերն ուժի մեջ են մտնում այն պահից, երբ պայմանագրային կողմը կատարում է վճարումը:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կարող է ունենալ դժվարություններ պարտավորվածությունները կատարելիս:

Ընկերության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Ընկերության իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է ղեկավարության կողմից:

Համապատասխան պայմանագրերի համաձայն՝ Ընկերության բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները ենթակա են մարման հաշվետու ամսաթվից հետո վեց ամսվա ընթացքում: Ղեկավարությունը գտնում է, որ ապահովագրության պայմանագրերի պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների արտահոսքի ակնկալվող ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին:

(գ) Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ընկերությունը գտնում է, որ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքներն էականորեն չեն տարբերվում վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներից՝ հաշվի առնելով այս գործիքների կարճաժամկետ բնույթը:

25. Կապիտալի կառավարում

Ընկերության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Ընկերությունը որպես կապիտալ սահմանում է երկրի օրենսդրությամբ ապահովագրական ընկերությունների համար որպես կապիտալի բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ ապահովագրական ընկերությունների նվազագույն ընդհանուր կապիտալը պետք է կազմի 1,500,000 հազար դրամ (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,500,000 հազար դրամ):

Բացի այդ, կապիտալի համար գործող ՀՀ ԿԲ-ի ներկայիս պահանջների համաձայն, Ընկերությունը պետք է ապահովի նվազագույն սահմանված մակարդակը գերազանցող կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշ («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ»): 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս նվազագույն մակարդակը կազմում է 1 (2016թ-ին՝ 1): 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր սահմանված մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի համարժեքությունը դեկտեմբերի 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2017թ.	2016թ.
	Սուդիտ չանցած	Սուդիտ չանցած
հազ. դրամ		
Կանոնադրական կապիտալ	968,000	968,000
Գլխավոր պահուստ	117,836	102,031
Չբաշխված շահույթն ըստ ՀՀ ԿԲ-ի հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների՝ հանած ՀՀ ԿԲ-ի կանոնակարգերով պահանջվող նվազեցումները	638,307	1,451,832
Ընդամենը կապիտալ	1,724,143	2,521,863
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	681,479	670,547
Կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ	2.53	3.76

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավը կամ երաշխիքը:

Ընկերության մոտեցումը կապիտալի կառավարման նկատմամբ չի փոփոխվել 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ :

26. Պայմանական դեպքեր

(ա) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Ընկերությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, էական բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(գ) Հարկային պարտավորվածություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել խիստ տույժեր, տուգանքներ և տուկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ընկերությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

27. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Ընկերության մայր կազմակերպությունն է «Ռեզիոն ֆինանսական արդյունաբերական կորպորացիա» ՓԲԸ-ն: Ընկերության վերջնական վերահսկող անձն է հանդիսանում պրն. Կարեն Սաֆարյանը:

Ընկերության մայր կազմակերպությունը չի ներկայացնում հանրությանը հասանելի ֆինանսական հաշվետվություններ:

(բ) Գործարքներ տնօրենների խորհրդի անդամների և վերադաս ղեկավարության հետ

Վարչական ծախսերում ներառված Տնօրենների խորհրդի անդամների և վերադաս ղեկավարության ընդհանուր վարձատրությունը (ծանոթագրություն 11) կազմում է 100,820 հազար դրամ (2016թ-ին՝ 86,433 հազար դրամ):

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքները հիմնականում ներառում են վերջնական բաժնետերերի վերահսկողության ներքո գտնվող ընկերությունների հետ իրականացված գործարքները:

Ստորև ներկայացված են 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ իրականացված գործարքների մնացորդները:

	2017թ.		2016թ.	
	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Ակտիվներ				
Ապահովագրության և վերաապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներ	21,585	-	21,816	-
Բանկային ավանդներ	-	-	258,948	9.0
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	26,012	-	53,566	-
Պարտավորություններ				
Գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք գումարներ	(6,000)	-	-	-

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների բոլոր մնացորդները պետք է մարվեն կանխիկով՝ հաշվետու ամսաթվից հետո վեց ամսվա ընթացքում: Մնացորդներից ոչ մեկը գրավով ապահովված չէ:

Ստորև ներկայացված են 2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում այլ կապակցված կողմերի հետ իրականացված գործարքների արդյունքները:

հազ. դրամ	2017թ.	2016թ.
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն		
Համախառն ապահովագրավճարներ	211,439	123,519
Կարգավորված պահանջներ	(304)	(336)
Ձեռքբերման ծախսումներ	(117,275)	(32,331)
Ֆինանսական եկամուտ (տոկոսներ բանկային ավանդների գծով)	808	34,363
Վարչական ծախսեր (վարձակալություն)	(72,000)	(71,354)

28. Ապահովագրական ռիսկի կառավարում

(ա) Ռիսկի կառավարման նպատակները և ապահովագրական ռիսկի նվազեցման քաղաքականությունը

Ընկերության կողմից իրականացվող հիմնական ապահովագրական գործունեությունը ենթադրում է վնաս կրելու ռիսկ անհատների և կազմակերպությունների հետ իրականացվող գործառնություններից, որոնք ուղղակիորեն ենթարկվում են ռիսկին: Նման ռիսկերը կարող են վերաբերվել գույքին, պարտավորություններին, դժբախտ պատահարներին, առողջությանը, բեռնափոխադրումներին և այլ վտանգներին, որոնք կարող են առաջանալ ապահովագրվող պատահարից: Արդյունքում, Ընկերության համար ռիսկի գործոն է հանդիսանում ապահովագրության պայմանագրի պահանջների ժամկետների և բարդության հետ կապված անորոշությունը: Հիմնական ռիսկը կայանում է նրանում, որ պահանջների հաճախականությունը և բարդությունը կարող է նախատեսվածից ավելի մեծ լինել: Ապահովագրվող պատահարներն իրենց բնույթով հազվադեպ են, և մեկ տարվա ընթացքում պատահարների փաստացի քանակը և չափը կարող է տարբերվել ընդունված վիճակագրական մեթոդով գնահատվածներից:

Ոչ կյանքի ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված ռիսկերը սովորաբար ներառում են տասներկու ամիս ժամանակահատված: Ընդհանուր ապահովագրության պայմանագրերի հետ կապված առավել նշանակալի ռիսկերն առաջանում են համապատասխան իրավական դաշտի ու ապահովադիրների գործունեության/վարքագծի փոփոխությունների, բնական աղետների և ահաբեկչական գործողությունների արդյունքում: Բժշկական ապահովագրության պայմանագրերի համար առավել նշանակալի ռիսկերն առաջանում են համաճարակների, բնական աղետների և բժշկական օգնության աճող ծախսերի հետ կապված:

Ապահովագրական և ներդրումային գործունեություն իրականացնելիս Ընկերությունը ենթարկվում է նաև շուկայական ռիսկի: Ընկերությունն ապահովագրական ռիսկը կառավարում է ընդունված վիճակագրական մեթոդների, ռիսկերի կենտրոնացման վերաապահովագրման, անդերրայթինգի սահմանաչափերի, գործառնությունների հաստատման ընթացակարգերի, գնորոշման ուղեցույցների և առաջացող խնդիրների վերահսկման միջոցով:

(i) Անդերրայթինգի ռազմավարություն

Ընկերության անդերրայթինգի ռազմավարության նպատակը տարբերակված պորտֆելի ապահովումն է, որի արդյունքում Ընկերության պորտֆելը ցանկացած պահի կներառի ոչ փոխկապակցվող ռիսկերի բազմաթիվ դասեր, և ռիսկի յուրաքանչյուր դասը, իր հերթին, անդերրայթինգի կգտնի մեծ թվով ապահովագրության պայմանագրերում: Ղեկավարությունը գտնում է, որ այս մոտեցումը նվազեցնում է արդյունքի փոփոխականությունը:

Անդերրայթինգի ռազմավարությունը ներկայացվում է գործարար ծրագրում, որը սահմանում է ապահովագրման ենթակա գործունեության դասերը և ենթադասերը, ինչպես նաև այն տարածքը, որտեղ գործունեությունը պետք է ապահովագրվի: Ռազմավարությունն իրականացվում է անդերրայթինգի ուղեցույցների միջոցով, որոնք սահմանում են անդերրայթինգի մանրամասն կանոններ ծառայությունների յուրաքանչյուր տեսակի համար: Ուղեցույցներն անդերրադառնում են ապահովագրություն հասկացությանը և ընթացակարգերին, հարակից ռիսկերի նկարագրերին, ժամկետներին և պայմաններին, իրավունքներին և պարտականություններին, փաստաթղթավորման պահանջներին, պայմանագրերի ձևերին/պոլիսների օրինակներին, կիրառելի սակագների հիմնավորմանը և կիրառելի սակագների վրա ազդող գործոններին: Սակագների հաշվարկն իրականացնելիս հիմք են ընդունվում հավանականությունը և փոփոխականությունը:

Անդերրայթինգի ուղեցույցների պայմանների պահպանումը կանոնավոր կերպով վերահսկվում է ղեկավարության կողմից:

(ii) Վերաապահովագրության ռազմավարություն

Ընկերությունը վերաապահովագրում է անդերրայթինգի ենթարկվող ռիսկերի մի մասը՝ վնասներ կրելու ռիսկը կառավարելու և կապիտալ ռեսուրսների պահպանությունն ապահովելու նպատակով: Ընկերությունը հիմնականում գնում է օբլիգատոր և ֆակուլտատիվ, ֆակուլտատիվ-օբլիգատոր վերաապահովագրության պայմանագրեր, շարունակելով աշխատել արդեն իսկ ընտրված ապահովագրական գումարի էքսցեդենտի վրա հիմնված համամասնական վերաապահովագրության սկզբունքով ինչը թույլ է տալիս նվազեցնել ռիսկին գուտ ենթարկվածությունը 5,000-ից 120,000 հազար դրամի՝ կախված յուրաքանչյուր ապահովագրության դասից, բացառությամբ երրորդ անձանց հանդեպ պատասխանատվության ապահովագրության և առողջության ապահովագրության, որտեղ ռիսկի առավելագույն ընդունելի չափը կազմում է ընկերության ընդհանուր կապիտալի միջին օրական մեծության 10%-ը:

Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերահսկում է վերաապահովագրվողների ֆինանսական վիճակը և պարբերաբար վերանայում է վերաապահովագրության պայմանները:

(բ) Ապահովագրության պայմանագրերի պայմանները և ներառվող ռիսկերի բնույթը

Ստորև ներկայացված են ապահովագրության պայմանագրերի այն պայմանները, որոնք էական ազդեցություն ունեն ապահովագրության պայմանագրերից առաջացող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի գումարների, ժամկետների և անորոշության վրա: Ի լրումն, ստորև ներկայացվածը թույլ է տալիս գնահատել Ընկերության հիմնական ծառայությունները և հարակից ռիսկերի կառավարման համար կիրառվող Ընկերության մեթոդները:

Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրություն (ԱՊՊԱ և ԿԱՄԿՈ)

Առանձնահատկությունները

Ընկերության ապահովագրության պորտֆելի մեծ մասը բաժին է ընկնում ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրությանը՝ հիմնականում ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրությանը (ԱՊՊԱ): ԱՊՊԱ պայմանագրերով փոխադրամիջոցի սեփականատիրոջը փոխհատուցվում են այն գումարները, որոնք պետք է վճարվեն երրորդ անձանց գույքին հասցված վնասների կամ անձնական վնասների գծով: Այդ իսկ պատճառով, ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրությունը ներառում է համապատասխանաբար կարճ ու երկար ժամանակահատված ապահովագրական գումարի ստացման և հատուցման վճարման միջև: Որպես կանոն, առավել արագ վճարվում են այն պահանջները, որոնք փոխհատուցում են ապահովադիրն ավտոտրանսպորտային միջոցի գույքային վնաս հասցնելու համար: Պահանջները, որոնց վճարումն առավել երկար ժամանակ է պահանջում և որոնք առավել դժվար գնահատելի են, վերաբերվում են անձնական վնասների գծով հատուցումների: ԿԱՄԿՈ պայմանագրերով կազմակերպություններին և անհատներին փոխհատուցվում է վերջիններիս ավտոտրանսպորտային միջոցներին հասցված վնասը:

Ռիսկի կառավարումը

Որպես կանոն, ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրություն հետ կապված պահանջները ներկայացվում են ոչ մեծ հետաձգումներով, և պահանջների բարդությունը համեմատաբար մեծ չէ: Ընդհանուր առմամբ, գործունեության այս ոլորտի պահանջների գծով պարտավորություններն առաջացնում են միջին չափի ռիսկ: Ընկերությունը վերահսկում է և արձագանքում է վերանորոգման ծախսերի, վնասվածքների փոխհատուցման, գողությունների և դժբախտ պատահարների հաճախականության հետ կապված փոփոխություններին:

Պահանջների ներկայացման հաճախականության վրա ազդում են անբարենպաստ եղանակային պայմանները, պահանջների քանակն ավելի մեծ է լինում ձմռան ամիսներին:

Ավտոտրանսպորտային միջոցների ապահովագրության տեսակները ենթարկվում են անդերրայթինգի՝ ելնելով պատահարների վիճակագրական տվյալներից: Ընկերությունը վերաապահովագրում է ԿԱՄԿՈ ռիսկերը համամասնական վերաապահովագրության պայմաններով, որի արդյունքում ընկերության հատուցման ենթակա առավելագույն վնասի չափը կազմում է 24,000 հազար դրամ:

Առողջության ապահովագրություն

Առանձնահատկությունները

Այս պայմանագրերը հատուցում են բուժման և հիվանդանոցային ծախսերը:

Ռիսկի կառավարում

Առողջության ապահովագրության ծածկույթը վերաբերում է բուժում պահանջող առաջնային կարիքներին: Ընկերությունը կառավարում է իր ռիսկերը հիմնականում մշակելով կորպորատիվ քաղաքականություն և իրականացնելով բժշկական քննություններ, որի արդյունքում զինը որոշվում է հաշվի առնելով անձի ներկայիս առողջական վիճակը:

Այլ ապահովագրություն

Այս պայմանագրերը ներառում են գույքի, բեռնափոխադրումների, դժբախտ պատահարների և գործունեության այլ տեսակների հետ կապված ապահովագրության պայմանագրերը :

Առանձնահատկությունները

Այս պայմանագրերն ապահովում են ապահովագրական ծածկույթ հրդեհի, կարկուտի, ջրհեղեղի, սողանքային երկրաշարժերի, ճանապարհին գտնվող սպրանքների գողության, կորստի կամ վնասի, Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս բուժման և հիվանդանոցային ծախսերի, դժբախտ պատահարներ և այլ տեսակի ռիսկերի համար:

Ռիսկի կառավարում

Ընկերության համար ռիսկի կառավարման առանցքային բաղադրիչն անդերրայթինգի ռազմավարությունն է, որը կենտրոնացած է որակյալ բիզնեսի մշակման վրա: Գինը նախատեսվում է ներառել համապատասխան ապահովագրավճարները ռիսկի յուրաքանչյուր տեսակի համար: Ընկերությունն օգտագործում է վերաապահովագրությունը եզակի դեպքի հետ կապված էական վնաս կրելու ռիսկը մեղմելու համար:

(գ) Ապահովագրական ռիսկի կենտրոնացում

Ընկերության ապահովագրական ռիսկի առանցքային խնդիրն ապահովագրական ռիսկի կենտրոնացումն է, որը կարող է առաջանալ, երբ առանձին պատահարը կամ պատահարների շարքը կարող է զգալի ազդեցություն ունենալ Ընկերության պարտավորությունների վրա: Նման կենտրոնացումները կարող են առաջանալ ապահովագրության մեկ առանձին պայմանագրից կամ համանման ռիսկային առանձնահատկություններով մի շարք փոխկապակցված պայմանագրերից և վերաբերվում այն հանգամանքներին, որոնք կարող են տեղիք տալ զգալի պարտավորությունների: Ապահովագրական ռիսկի կենտրոնացման կարևոր խնդիրն այն է, որ այն կարող է առաջանալ մի շարք առանձին դասերի կամ պայմանագրերի շարքի հետ կապված ռիսկերի կուտակումից:

Ռիսկի կենտրոնացումը կարող է առաջանալ բարդ հետևանքներով ու փոքր հաճախականությամբ պատահարներից, այդ թվում՝ բնական աղետներից և այնպիսի իրավիճակներում, որտեղ անդերրայթինգն ուղղված է առանձին խմբին, օրինակ՝ առանձին աշխարհագրական տարածաշրջանին:

Այս ռիսկերի կառավարման համար Ընկերության կողմից կիրառվող հիմնական մեթոդները երկու կողմ ունեն: Առաջինը, ռիսկը կառավարվում է համապատասխան անդերրայթինգի միջոցով: Անդերրայթերներին չի թույլատրվում ընդունել այնպիսի ռիսկեր, որոնց գծով ակնկալվող շահույթը համաչափ չէ ընդունված ռիսկերին: Երկրորդը, ռիսկը կառավարվում է վերաապահովագրության միջոցով: Ընկերությունը ձեռք է բերում վերաապահովագրություն ավտոտրանսպորտային միջոցների, գույքի ու բեռնափոխադրումների ապահովագրության և այլ ապահովագրատեսակների համար: Ընկերությունը կանոնավոր կերպով գնահատում է վերաապահովագրության հետ կապված ծախսերը և օգուտները:

(դ) Վերաապահովագրական ռիսկ

Ընկերությունը փոխանցում է ապահովագրական ռիսկն անհատական և պորտֆելային ռիսկերը ներառող բազմաթիվ պայմանագրերի գծով անդերրայթինգի հետ կապված վնասը սահմանափակելու համար: Վերաապահովագրության այս պայմանագրերը տարածում են ռիսկը և նվազագույնի են հասցնում վնասի հետևանքները: Յուրաքանչյուր ռիսկի գումարը կախված է առանձին ռիսկի Ընկերության գնահատականից, սակայն, ամեն դեպքում, չի գերազանցում 120,000 հազար դրամը բոլոր ապահովագրատեսակների յուրաքանչյուր պայմանագրի համար, բացառությամբ երրորդ անձանց հանդեպ պատասխանատվության ապահովագրությանը և առողջության ապահովագրությանը, որտեղ ռիսկի առավելագույն ընդունելի չափը կազմում է օրական կտրվածքով սեփական կապիտալի միջին մնացորդի 10%-ը:

Վերաապահովագրության պայմանագրերի պայմանների համաձայն՝ վերաապահովագրողը համաձայնվում է փոխհատուցել փոխանցված գումարը՝ պահանջը վճարելու դեպքում: Այնուամենայնիվ, Ընկերությունը շարունակում է պարտավորություն կրել իր ապահովադիրների առջև փոխանցված ապահովագրության հետ կապված, եթե վերաապահովագրողին չհաջողվի կատարել ստանձնած պարտականությունները:

Վերաապահովագրողին ընտրելիս՝ Ընկերությունը հաշվի է առնում վերջիններիս վճարունակությունը: Վերաապահովագրողի վճարունակությունը գնահատվում է արտաքին վարկանիշային և ներքին հետազոտությունների արդյունքում ձեռքբերված տեղեկատվության հիման վրա:

(ե) Պահանջների զարգացումը

Պահանջների զարգացման վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտվում է Ընկերության ապահովագրական ռիսկը լուսաբանելու նպատակով: Աղյուսակներում համեմատվում են պատահարի տարվա ընթացքում վճարված հատուցումներն այդ հատուցումների գծով ձևավորված պահուստների հետ: Աղյուսակի վերին մասում ներկայացվում է կուտակային պահանջների ներկա գնահատականը և ցուցադրվում են գնահատված պահանջների փոփոխությունները հետագա հաշվետու տարում կամ պատահարի տարվա վերջում: Գնահատված գումարը ավելանում կամ նվազում է վնասների վճարմանը գուգահեռ, և ավելի մեծ ծավալով տեղեկատվություն է հայտնի դառնում չվճարված պահանջների բարդության ու հաճախականության մասին: Աղյուսակի ստորին մասում ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլված ընդհանուր պահուստի և կուտակային պահանջների գնահատականի համադրումը:

Թեև աղյուսակներում ներառված տեղեկատվությունը ներկայացնում է չվճարված պահանջների գնահատականի համարժեքությունն անցյալի փորձի տեսանկյունից, այս ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողները նախազգուշացվում են ներկա չվճարված վնասի մնացորդի վրա նախկին ավելցուկի կամ պակասորդի տարածման վերաբերյալ: Ընկերությունը գտնում է, որ պատշաճ կերպով է գնահատել 2017թ. վերջի դրությամբ վճարման ենթակա ընդհանուր պահանջները: Այնուամենայնիվ, ելնելով պահուստավորման գործընթացին բնորոշ անորոշություններից, հնարավոր չէ միանշանակորեն հաստատել, որ ի վերջո կպարզվի, որ այս պահանջները համապատասխանորեն են գնահատված:

Պահանջների զարգացման վերլուծություն (համախառն հիմունքով) - Ընդամենը

հազ. դրամ	Պատահարի տարի						Ընդամենը
	2012թ. և ավելի վաղ	2013թ.	2014թ.	2015թ.	2016թ.	2017թ.	
Կուտակային պահանջների գնահատական							
Պատահարի տարվա վերջի դրությամբ	1,194,514	974,987	954,355	806,250	807,132	1,248,229	5,985,467
- մեկ տարի անց	1,125,081	875,100	848,263	730,320	746,434	-	-
- երկու տարի անց	1,126,057	877,977	829,712	727,028	-	-	-
- երեք տարի անց	1,128,253	864,316	812,966	-	-	-	-
- չորս տարի անց	1,129,404	855,908	-	-	-	-	-
- հինգ տարի անց	1,127,156	-	-	-	-	-	-
Կուտակային պահանջների գնահատական	1,127,156	855,908	812,966	727,028	746,434	1,248,229	5,517,721
Կատարված կուտակային վճարումները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	(1,126,840)	(854,467)	(812,492)	(717,973)	(736,161)	(924,334)	(5,172,267)
Համախառն պարտավորություններ չվճարված պահանջների գծով	316	1,441	474	9,055	10,273	323,895	345,454

29. Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքով:

30. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ընկերության կողմից կիրառվել է հետևողականորեն այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար, բացառությամբ ծանոթագրության 5-ում նշված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների:

(ա) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք հաշվառվում են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնց գնահատված արժեքն արտահայտված է արտարժույթով, փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Վերափոխարկման հետևանքով առաջացող արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(բ) Ապահովագրության պայմանագրեր

(i) Պայմանագրերի դասակարգում

Ապահովագրության պայմանագիրն այն պայմանագիրն է, համաձայն որի Ընկերությունը պայմանագրի մյուս կողմից (ապահովադրից) իր վրա է վերցնում նշանակալի ապահովագրական ռիսկ՝ համաձայնվելով հատուցել ապահովադրին կամ այլ շահառուին, եթե սահմանված անորոշ ապագա դեպքը (ապահովագրական պատահար) բացասաբար ազդի ապահովադրի կամ այլ շահառուի վրա: Ապահովագրական ռիսկը չի ներառում ֆինանսական ռիսկը: Ֆինանսական ռիսկը հետևյալ նշվածներից մեկի կամ մի քանիսի հնարավոր ապագա փոփոխության ռիսկն է՝ տոկոսադրույք, արժեթղթի գին, ապրանքի գին, արտարժույթի փոխարժեք, գների կամ դրույքների ինդեքս, վարկանիշ կամ վարկային ինդեքս կամ այլ փոփոխական՝ պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում, այդ փոփոխականը հատուկ չէ պայմանագրի կողմերից մեկին: Ապահովագրության պայմանագրերը կարող են փոխանցել նաև որոշ ֆինանսական ռիսկ: Ապահովագրական ռիսկը նշանակալի է այն և միայն այն դեպքում, եթե ապահովագրական պատահարը կարող է Ընկերության կողմից նշանակալի հատուցումների վճարման պատճառ դառնալ: Պայմանագիրը, որը դասվում է որպես ապահովագրության պայմանագիր, շարունակում է գործել որպես ապահովագրության պայմանագիր, մինչև բոլոր իրավունքների և պարտականությունների մարվելը, կամ դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետի լրանալը: Պայմանագրերը, որոնց համաձայն Ընկերությանն ապահովադրից փոխանցվող ռիսկը նշանակալի չէ, դասվում են որպես ֆինանսական գործիքներ:

(ii) Պայմանագրերի ճանաչում և չափում

Ապահովագրավճարներ

Ապահովագրավճարները բացահայտվում են առանց դադարեցումիների, համախառն հիմունքով՝ ներառելով միջնորդներին վճարվելիք կոմիսիոն վճարները և բացառելով ապահովագրավճարների գծով հարկերը և տուրքերը: Ստացված ապահովագրավճարների վաստակած մասը ճանաչվում է որպես հասույթ: Ընկերությունն ապահովագրավճարները վաստակում է ռիսկն իր վրա վերցնելու ամսաթվից, փոխհատուցման ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ կիրառելով համամասնական մեթոդն օրական կտրվածքով: Արտաքին վերաապահովագրության ապահովագրավճարները ճանաչվում են որպես ծախս՝ կիրառելով համամասնական մեթոդն օրական կտրվածքով: Արտաքին վերաապահովագրության ապահովագրավճարների այն մասը, որը չի ճանաչվում որպես ծախս, հաշվառվում է որպես կանխավճար:

Ապահովագրության պայմանագրերի դադարեցումը

Ապահովագրության պայմանագիրը դադարեցվում է, եթե գոյություն ունի անկողմնակալ վկայություն, որ ապահովադիրը չի ցանկանում կամ ի վիճակի չէ շարունակել ապահովագրության պայմանագրով նախատեսված ապահովագրավճարների վճարումը: Այդ իսկ պատճառով, չեղյալ են հայտարարվում հիմնականում ապահովագրության այն պայմանագրերը, որոնցով նախատեսված ապահովագրավճարները վճարվում են մասնաբաժիններով ապահովագրության պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում:

Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստ

Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստն իրենից ներկայացնում է համախառն ապահովագրավճարների այն մասը, որն ակնկալվում է վաստակել հաջորդ կամ հետագա ֆինանսական տարիներում: Չվաստակած ապահովագրավճարների պահուստը հաշվարկվում է առանձին յուրաքանչյուր ապահովագրության պայմանագրի համար՝ օգտագործելով համամասնական մեթոդն օրական կտրվածքով:

Պահանջներ

Չուտ պահանջները ներառում են ֆինանսական տարվա ընթացքում վճարված հատուցումները՝ չվճարված պահանջների գծով պահուստի շարժի հետ մեկտեղ: Չվճարված պահանջները ներառում են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առաջացած, սակայն չվճարված բոլոր պահանջների կարգավորման համար գնահատված ամբողջ ծախսի գծով պահուստները, լինեն դրանք ներկայացված, թե՛ ոչ, ինչպես նաև հարակից պահանջների կարգավորման համար պահանջվող արտաքին ծախսերի գծով պահուստները:

Չվճարված պահանջները գնահատելու համար ուսումնասիրվում են առանձին պահանջները և ձևավորվում են պահուստներ տեղի ունեցած, սակայն դեռ չներկայացված պահանջների գծով, ներքին և արտաքին կանխատեսելի ռեպերի հետևանքները, այդ թվում՝ պահանջների կարգավորման արտաքին ծախսերը, օրենսդրության փոփոխությունները, նախկին փորձը և միտումները: Չվճարված պահանջների գծով պահուստները չեն գեղջվում:

Վերաապահովագրության և սուբրոգացիայի գծով ակնկալվող վերականգնումները ճանաչվում են առանձին՝ որպես ակտիվներ: Վերաապահովագրության և սուբրոգացիայի գծով վերականգնումների գնահատման համար կիրառվում է չվճարված պահանջների գնահատման համար օգտագործվող մեթոդը:

Նախորդ տարիներին ձևավորված պահանջների գծով պահուստների գումարների ճշգրտումներն արտացոլվում են այն ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում, որի ընթացքում կատարվել են ճշգրտումները, և բացահայտվում են առանձին, էական լինելու դեպքում: Կիրառվող մեթոդները և կատարված գնահատումները վերանայվում են կանոնավոր հիմունքով:

(iii) Վերաապահովագրություն

Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կիրառում է վերապահովագրությունը՝ ռիսկերի մի մասը վերապահովագրողներին փոխանցելու միջոցով իր հնարավոր զուտ վնասը սահմանափակելու համար: Վերաապահովագրության համաձայնագրերը չեն ազատում Ընկերությանն ապահովադիրների հանդեպ հանձն առած իր պարտականություններից:

Փոխանցված ապահովագրավճարները և փոխհատուցված օգուտները ներկայացվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ համախառն հիմունքով:

Վերաապահովագրության գծով ակտիվները ներառում են փոխանցված ապահովագրական պարտավորությունների դիմաց վերաապահովագրական ընկերություններից ստացվելիք գումարները: Վերաապահովագրությունից ստացվելիք գումարները գնահատվում են այն նույն մեթոդով, որը կիրառվում է չվճարված պահանջների պահուստի կամ վերաապահովագրության պայմանագրի հետ կապված կարգավորված պահանջների գնահատման համար:

Ստանձնած վերաապահովագրության գծով ապահովագրավճարները ճանաչվում են որպես հասույթ և հաշվառվում են այնպես, ինչպես կհաշվառվեին, եթե վերաապահովագրությունը համարվեր ուղղակի գործունեություն՝ հաշվի առնելով վերաապահովագրվող բիզնեսի ծառայությունների դասակարգումը:

Վերաապահովագրության պայմանագրերի շրջանակներում փոխհատուցման ենթակա գումարները գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Այս ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն, որ Ընկերությունը կարող է չստանալ իրեն հասանելիք բոլոր գումարները՝ որպես վերաապահովագրական ակտիվի սկզբնապես ճանաչումից հետո տեղի ունեցած դեպքի արդյունք, և այդ դեպքն արժանահավատորեն չափելի ազդեցություն ունի այն գումարների վրա, որոնք Ընկերությունը կստանա վերաապահովագրողից: Որպես վերաապահովագրության գծով ակտիվներ հաշվառվում են միայն այն պայմանագրերի գծով իրավունքները, որոնք նախատեսում են նշանակալի ապահովագրական ռիսկի փոխանցում: Այն պայմանագրերի գծով իրավունքները, որոնք չեն նախատեսում նշանակալի ապահովագրական ռիսկի փոխանցում, հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործիքներ:

(iv) Հետաձգված ձեռքբերման ծախսումներ

Ձեռքբերման ծախսումները, որոնք իրենցից ներկայացնում են ապահովագրական գործակալներին և բրոքերներին վճարված կոմիսիոն գումարներ և վերաապահովագրության գծով կոմիսիոն վճարներ, հետաձգվում ու ամորտիզացվում են այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում Ընկերությունը վաստակում է համապատասխան ապահովագրավճարները:

(v) Պարտավորությունների համարժեքության ստուգում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ իրականացվում է պարտավորությունների համարժեքության ստուգում, որոշելու համար, թե արդյոք չվաստակած ապահովագրավճարների համարժեք են (հանած դրանց հետ կապված՝ ձեռքբերման հետաձգված ծախսումները գործունեության յուրաքանչյուր ոլորտի համար): Այս ստուգումների համար օգտագործվում են դրամական միջոցների ապագա պայմանագրային հոսքերի, այդ պահին գործող ապահովագրության պայմանագրերի չլրացած ժամկետներին վերագրելի պահանջների կարգավորման և ապահովագրության պայմանագրերի վարչարարության ծախսերի, ինչպես նաև նման պարտավորությունների վճարումը ապահովող ակտիվներից ստացված ներդրումային եկամտի ներկայիս լավագույն գնահատականը: Պակասորդի հայտնաբերման դեպքում, համապատասխան հետաձգված ձեռքբերման ծախսումները արժեզրկվում են, իսկ անհրաժեշտության դեպքում, ձևավորվում է լրացուցիչ պահուստ (ուժի մեջ գտնվող ռիսկերի պահուստ): Պակասորդը ճանաչվում է հաշվետու տարվա շահույթում կամ վնասում:

(vi) Ապահովագրության գծով ստացվելիք և վճարվելիք գումարներ

Ապահովադիրներին, գործակալներին և վերաապահովագրողներին վճարվելիք և նրանցից ստացվելիք գումարներն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական գործիքներ և ներառվում են ապահովագրության գծով ստացվելիք և վճարվելիք գումարների կազմում, այլ ոչ՝ ապահովագրության պայմանագրերի գծով պահուստներում կամ վերապահովագրության գծով ակտիվների կազմում: Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերանայում է ապահովագրության գծով ստացվելիք գումարներն արժեզրկման տեսանկյունից:

(գ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում ձեռքբերման ամսաթվից մինչև երեք ամիս մարման ժամկետով կանխիկ դրամական միջոցների մնացորդները և ցպահանջ ավանդները, որոնց իրական արժեքը չի ենթարկվում էական փոփոխությունների:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(դ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Դասակարգում

Տրամադրված փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում, բացառությամբ այն գործիքների՝

- որոնք Ընկերությունը մտադիր է անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառել,
- որոնք Ընկերությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնք Ընկերությունը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ դասակարգված չեն որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

(ii) Ծանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Չափում

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ բողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով՝ առանց նվազեցնելու գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք կարող են առաջանալ դրանց վաճառքի կամ այլ օտարման հետ կապված, բացառությամբ փոխառությունների ու դեբիտորական պարտքերի, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

(iv) Ամորտիզացված արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքն իրենից ներկայացնում է այն գումարը, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած սկզբնապես ճանաչված գումարի և մարման պահին գումարի տարբերության կուտակված ամորտիզացիան, որը հաշվարկվել է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեքը կտրուստը: Հավելավճարները և գեղչերը, ներառյալ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ընդգրկված են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(v) Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Իրական արժեքն այն գինն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կատարվելու ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվելու պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ հիմնական շուկայում կամ, վերջինիս բացակայության դեպքում, այն ամենաբարենպաստ շուկայում, որտեղ Ընկերությունը հնարավորություն ունի մուտք գործել նշված ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորության իրական արժեքն արտացոլում է վերջինիս չկատարման ռիսկը:

Հնարավորության դեպքում, Ընկերությունը չափում է գործիքի իրական արժեքը՝ կիրառելով այդ գործիքի համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները: Շուկան համարվում է ակտիվ, եթե ակտիվի կամ պարտավորության գծով գործարքները տեղի են ունենում բավարար հաճախականությամբ և բավարար ծավալով՝ շարունակական հիմունքով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար: Ակտիվ շուկայում գնանշվող գնի բացակայության դեպքում, Ընկերությունը կիրառում է գնահատման մեթոդներ՝ դիտարկելի տվյալների օգտագործումն առավելագույնի և ոչ դիտարկելի տվյալների օգտագործումը նվազագույնի հասցնելու նպատակով: Ընտրված գնահատման մեթոդը ներառում է բոլոր այն գործոնները, որոնք շուկայի մասնակիցները հաշվի կառնեին մնաց հանգամանքներում:

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի լավագույնն ապացույցը սովորաբար գործարքի գինն է, այսինքն՝ տրված կամ ստացված հատուցման իրական արժեքը: Եթե Ընկերությունը որոշում է, որ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքը տարբերվում է գործարքի գնից, և իրական արժեքը չի հիմնավորվում ակտիվ շուկայում նմանատիպ ակտիվի կամ պարտավորության համար գնանշվող գնով կամ հիմնված չէ գնահատման այնպիսի մեթոդի վրա, որն օգտագործում է միայն դիտարկելի տվյալները, ապա ֆինանսական գործիքի սկզբնական չափումն իրականացվում է իրական արժեքով, իսկ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերության հետաձգվում է: Հետագայում, տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում համապատասխան հիմունքով՝ գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, սակայն միայն մինչև այն պահը, երբ գնահատումն ամբողջովին հիմնավորվում է շուկայի դիտարկելի տվյալներով կամ գործարքն ավարտվում է:

Եթե իրական արժեքով չափվող ակտիվը կամ պարտավորությունն ունի պահանջարկի և առաջարկի գին, ապա Ընկերությունը չափում է ակտիվները և երկար դիրքերը պահանջարկի գնով, իսկ պարտավորությունները և կարճ դիրքերը՝ առաջարկի գնով:

Ընկերությունը ճանաչում է իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև շարժերն այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, որի ընթացքում կատարվել են փոփոխությունները:

Ընկերությունը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների կատարման ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալներ, որոնք դիտարկելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը՝ գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ շուկայում, գնանշվող գները նույն կամ նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի ոչ դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

(vi) Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս

Ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է սեփական կապիտալում՝ որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք (բացառությամբ արժեզրկումից կորուստների և վաճառքի համար մատչելի պարտքային ֆինանսական գործիքների գծով փոխարժեքային

տարբերություններից առաջացած շահույթի և վնասի), մինչև որ նշված ակտիվն ապաճանաչվում է և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի հաշվարկի ընթացքում:

(vii) Ապաճանաչում

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ երբ ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Ապաճանաչման պայմանները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները, որոնք առաջացել կամ պահպանվել են Ընկերության կողմից, ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

Ընկերությունը դուրս է գրում անհավաքագրելի համարվող ակտիվները:

(viii) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ արտացոլվելով գուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

(ե) Արժեզրկում

(i) Ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի արժեզրկված լինելու մասին: Նման վկայության առկայության դեպքում, Ընկերությունը որոշում է արժեզրկումից կորստի գումարը:

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբն արժեզրկվում է, և արժեզրկումից կորուստներ ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք հանդիսացող արժեզրկման մասին (կորստի դեպք), և այդ դեպքը (կամ դեպքերը) ազդեցություն է ունեցել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի պայմանների խախտումները վարկառուի կողմից, ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկելի, վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի նվազումը կամ ակտիվների խմբին վերաբերող այլ դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների անբարենպաստ փոփոխությունը:

Բացի այդ, վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեթղթերում ներդրման իրական արժեքի՝ իր սկզբնական արժեքից նշանակալի կամ երկարատև նվազումը նույնպես հանդիսանում է արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են ապահովագրության գծով ստացելիք գումարները, տրամադրված փոխառությունները և բանկային ավանդները (փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր): Ընկերությունը վերանայում է իր փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը՝ արժեզրկումը կանոնավոր հիմունքով գնահատելու նպատակով:

Ընկերությունը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն այն առանձին փոխառությունների ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն փոխառությունների ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն: Եթե Ընկերությունը որոշում է, որ առանձին գնահատված փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի գծով՝ լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա այն ներառում է այդ փոխառությունը և դեբիտորական պարտքը պարտքային ռիսկի համանման բնութագրերով փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է կամ շարունակում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և այդ փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխիքների գծով ստացվելիք գումարների և գրավի ներկա արժեքի միջև տարբերությունը: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և նախորդ ժամանակաշրջանների վնասների տվյալները, որոնց գծով ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող դիտարկելի տեղեկատվության հիման վրա կատարվել են ճշգրտումներ, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Հավաքական արժեզրկումը գնահատելիս Ընկերությունը դիտարկում է պարտականությունների չկատարման նախկինում առկա միտումները, մարումների ժամկետները, կրած վնասի գումարը,

որոնք ճշգրտվում են՝ հաշվի առնելով դեկավարության դատողությունները, թե արդյոք ներկա տնտեսական և վարկավորման պայմանները թույլ են տալիս, որպեսզի փաստացի վնասն ավել կամ պակաս լինի նախկինում առկա միտումներով առաջարկվողներից:

Որոշ դեպքերում դիտարկելի տվյալները, որոնք պահանջվում են փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, կարող են լինել սահմանափակ կամ այլևս ոչ ամբողջությամբ կիրառելի տվյալ հանգամանքների համար: Դա կարող է տեղի ունենալ, երբ փոխառում ֆինանսական դժվարությունների մեջ է, և համանման փոխառուների վերաբերյալ քիչ պատմական տվյալներ կան: Այդպիսի դեպքերում, արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, վերջինիս առկայության դեպքում, Ընկերությունն օգտագործում է իր փորձը և դատողությունները:

Փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալ կերպով կապել արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Այն դեպքերում, երբ փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի հավաքագրումը հնարավոր չէ, այն դուրս է գրվում ի հաշիվ արժեզրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստի: Ընկերությունը վ կամ դեբիտորական պարտքի մնացորդը (և արժեզրկման գծով ձևավորված ցանկացած պահուստը) դուրս է գրում, երբ դեկավարությունը որոշում է, որ փոխառությունը կամ դեբիտորական պարտքը ենթակա չէ հավաքագրման և ձեռնարկվել են փոխառության կամ դեբիտորական պարտքի վերադարձի հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ քայլերը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակված վնասը փոխանցելով շահույթի կամ վնասի կազմ՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում: Կուտակված վնասը, որը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքից վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի կազմ, հանդիսանում է ձեռքբերման արժեքի՝ հանած մայր գումարի մարումները ու մաշվածությունը, և ընթացիկ իրական արժեքի՝ հանած նախկինում շահույթում կամ վնասում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները, միջև տարբերությունը: Ժամանակի արժեքին վերագրելի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններն արտացոլվում են որպես տոկոսային եկամտի բաղադրիչ:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեքի իրական արժեքն աճում է, և այդ աճը հնարավոր է անկողմնակալորեն կապել շահույթում կամ վնասում արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը, ապա արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, իսկ հակադարձված գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Այնուամենայնիվ, արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեքի իրական արժեքի ցանկացած հետագա վերականգնումը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից (հանած վաճառքի ծախսերը) և օգտագործման արժեքից

առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղչվում են իրենց ներկա արժեքով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ փողի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեգրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեգրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեգրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեգրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

(գ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով գեղչման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ փողի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

(ե) Կանոնադրական կապիտալ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաժնեմասերը ենթակա են մարման բաժնետիրոջ հայեցողությամբ: Ընկերությունը պարտավոր է վճարել բաժնետերերի կազմից դուրս եկող բաժնետիրոջը տվյալ տարվա գուտ ակտիվների իր բաժնեմասը դրամական միջոցներով, կամ բաժնետիրոջ համաձայնությամբ՝ ակտիվների բնաիրային փոխանցման միջոցով:

ՀՀՄՍ 32 «*Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում*» ստանդարտի համաձայն՝ բաժնետերերին վերագրելի գուտ ակտիվները դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջաններում, քանի որ դեկավարությունը եզրակացրել է, որ Ընկերության վերադարձելի ֆինանսական գործիքները բավարարում են ՀՀՄՍ 32 ստանդարտի սեփական կապիտալի ներկայացման բոլոր պահանջները:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Ընկերության կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով:

Ընկերության բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, երբ հայտարարվում են:

(ը) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից առաջացած այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք ազդեցություն չունեն հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Ընկերությունը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարը չափվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները:

(թ) Տոկոսային եկամտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Կումիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտն ու ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:

Գործառնական վարձակալության գծով վճարումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալությանը վերաբերող խրախուսող պայմանները ճանաչվում են որպես վարձակալության գծով ընդհանուր ծախսի անբաժանելի մաս՝ վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում:

31. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Ընկերությունը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ:

(ա) ՖՀՄՍ 4-ի փոփոխություններ. ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի կիրառումը ՖՀՄՍ 4 «Ապահովագրության պայմանագրեր» ստանդարտի հետ մեկտեղ

2016թ. սեպտեմբերին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակեց ՖՀՄՍ 4-ի փոփոխությունները՝ ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման տարբեր ամսաթվերի հետ կապված հարցերին և ապահովագրության պայմանագրերին վերաբերող նոր ստանդարտին (ՖՀՄՍ 17) անդրադառնալու համար:

Փոփոխություններն առաջարկում են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման երկու այլընտրանքային տարբերակ ՖՀՄՍ 4-ի շրջանակում պայմանագրեր ձևակերպող կազմակերպությունների համար՝ ստանդարտի կիրառումից ժամանակավոր ազատում և փոխարինող մոտեցում: Ստանդարտի կիրառումից ժամանակավոր ազատումը թույլ է տալիս համապատասխան պահանջները բավարարող կազմակերպություններին հետաձգել ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումը և սկսել կիրառել այն 2021թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, իսկ մինչ այդ շարունակել կիրառել ՀՀՄՍ 39-ը ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների նկատմամբ:

Կազմակերպությունը կարող է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումից ժամանակավոր ազատումը հետևյալ դեպքերում.

- այն նախկինում չի կիրառել ՖՀՄՍ 9-ի ոչ մի տարբերակ, բացառությամբ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախատեսված գործիքների գծով օգուտի և վնասի ներկայացման հետ կապված պահանջների և
- կազմակերպության գործունեությունը հիմնականում կապված է ապահովագրության հետ տարեկան հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որն անմիջապես նախորդում է 2016թ. ապրիլի 1-ը:

Փոխարինող մոտեցում թույլ է տալիս ՖՀՄՍ 9-ը կիրառող կազմակերպությանը որոշ նախատեսված ֆինանսական ակտիվների հետ կապված շահույթի կամ վնասի կազմից վերադասակարգել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարի և այն գումարի տարբերությունը, որը կարտացոլվեր շահույթում կամ վնասում, եթե կազմակերպությունը կիրառեր ՀՀՄՍ 39-ը այդ նախատեսված ֆինանսական ակտիվների նկատմամբ:

Կազմակերպությունը կարող կիրառել ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումից ժամանակավոր ազատումը 2018թ. հունվարի 1-ին և հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Կազմակերպությունը կարող է սկսել կիրառվել փոխարինող մոտեցումը ՖՀՄՍ 9-ն առաջին անգամ կիրառելուց հետո:

Անցումը

2016թ. ընթացքում Ընկերությունն իրականացրել է վերը նշված փոփոխությունների գնահատում և եզրահանգել է, որ իր գործունեությունը հիմնականում կապված է ապահովագրության հետ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: 2017թ. ընթացքում Ընկերության գործունեությունում տեղի չեն ունեցել վերագնահատում պահանջող էական փոփոխություններ: Ընկերությունը մտադիր է

կիրառել ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումից ժամանակավոր ազատման տարբերակը, այդ իսկ պատճառով, շարունակում է կիրառել ՀՀՄՍ 39-ը իր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների նկատմամբ 2018թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանում:

(բ) ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

ՖՀՄՍ 16-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 17 «Վարձակալություն», ՖՀՄՍԿ մեկնաբանություն 4 «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՄԿ մեկնաբանություն 15 «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ» և ՄՄԿ մեկնաբանություն 27 «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը» սահմանված վարձակալության հաշվառման ուղեցույցները:

ՖՀՄՍ 16-ը կգործի 2019թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ՝ նաև ՖՀՄՍ 15-ը ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվին կամ դրանից առաջ կիրառելու պայմանով:

ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է մեկ՝ հաշվեկշռային հաշվառման մոդել վարձակալության համար: Վարձակալը ճանաչում օգտագործման իրավունք հանդիսացող ակտիվը, որն իրենից ներկայացնում է ելակետային ակտիվն օգտագործելու իրավունք, և վարձակալության գծով պարտավորությունը, որն իրենից ներկայացնում է վարձավճարների վճարման պարտականություն: Նախատեսված են բացառություններ կարճաժամկետ վարձակալության և ցածր արժեք ունեցող միավորների վարձակալության համար: Վարձատուի համար հաշվառման ներկայիս մոտեցումը չի փոփոխվում, վարձատուն շարունակում է դասակարգել վարձակալությունը ֆինանսական և գործառնական դասերի:

Ընկերությունը դեռ գնահատում է ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(գ) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված փոփոխված ստանդարտները և դրանց մեկնաբանություններն ըստ ակնկալիքների էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերի գծով հասույթ»
- ՖՀՄՍ-ների տարեկան կատարելագործումներ, 2014-2016թթ. ժամանակաշրջան – ՖՀՄՍ 1-ի և ՀՀՄՍ 28-ի փոփոխություններ
- Բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարման գործարքների դասակարգում և չափում (ՖՀՄՍ 2-ի փոփոխություններ)
- Ներդրումային գույքի փոխանցում (ՀՀՄՍ 40-ի փոփոխություններ)
- Ակտիվների վաճառք կամ ներդրում ներդրողի և նրա կապակցված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկության միջև գործարքում (ՖՀՄՍ 10-ի և ՀՀՄՍ 28-ի փոփոխություններ)
- ՖՀՄՍԿ Մեկնաբանություն 22 «Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարային հատուցումներ»
- ՖՀՄՍԿ Մեկնաբանություն 23 «Շահութահարկի հաշվառման հետ կապված անորոշություն»